

De Vuurvogel.

(Van Allard van Lenthe, april 2019).

Wanneer ik 'De Vuurvogel' van Stravinski hoor, zie ik mijn muzikleraar Peter Berman voor me.

Hij zit gebogen achter de piano in het muzieklokaal van de hbs in Coevorden. Zijn haar valt voor zijn ogen, zijn handen glijden als vleermuizen heen en weer over de toetsen en hij broemt nu en dan als een hond. Hurr.

Peter Berman is concertpianist. Hij is bekend door zijn uitvoeringen van 'De Vuurvogel', hij is voor zijn uitvoeringen zelfs in Moskou en in St Petersburg geweest.

Nu en dan laat hij er in de klas iets van horen

Ik heb al moeite met Jan-daar-licht-een-kip-in-het-water, maar onze muzikleraar speelt met het volste gemak een meesterwerk van een half uur uit zijn hoofd.

Het is doodstil in de klas, je hoort alleen het bladeren in boeken door klasgenoten, die hun huiswerk voor de volgende les nog even nakijken.

De bel van het einde van de les overvalt de pianist. Hij slaat een paar keer heftig de laatste gespeelde akkoorden aan en legt zijn hoofd verslagen op de toetsen. Het is of hij een wedstrijd tegen de tijd heeft verloren.

Meneer Berman geeft geen muziek, hij geeft koorzang. Hij leert ons honderden volksliederen, strijdlieder en vredesliederen uit verschillende landen en culturen.

'Iedereen kan er aan mee doen,' zegt hij, 'de stem is het enige instrument, dat iedereen beheerst! Daarbij komt: zingen geeft gemeenschapsgevoel, dat is goed voor jullie. Het wekt je op om er samen wat van te maken, om er samen wat aan te doen! Voorwaarts en niet vergeten, waaruit onze kracht bestaat!'

Het werkt. We verlaten zingend het muzieklokaal. Sommigen leggen de armen om elkaars schouders

Meneer Berman heeft een hoge pet op van de Russische meesters en van de Russische staat, daarom wordt hij door collega's wel eens De Rus genoemd.

De scholieren nemen dat niet over: meneer Berman ziet er helemaal niet uit als een Rus. Hij ziet er met zijn tengere gestalte, zijn lange vingers, zijn dandy pak en zijn vlinderdasje uit als een Italiaan

Er mag op de hbs in Coevorden door docenten niet over de politiek worden gepraat. Wij scholieren mogen niet worden geïndoctrineerd, althans niet door een communist.

Het is de tijd van de Koude Oorlog. Rusland is de vijand, dus Peter Berman moet z'n mond houden over de zegeningen van het communisme.

'Vergeet niet dat de revoluties de wereld verder hebben gebracht!' zegt hij. 'Vergeet niet dat het Westen met Napoleon en Hitler veel gevaarlijker is geweest voor de Russen, dan de Russen voor het Westen. Dit is geen politiek, dit is geschiedenis!'

Wij scholieren hangen aan zijn lippen. Verboden vruchten zijn het lekkerst.

Hij nodigt ons uit voor de uitvoering van de Mattheus Passion door zijn koor van de Hervormde Kerk.

'Doet u dan mee op de sportdag met het volleybalteam van de leraren, meneer?'

'Dat is een deal, eerst jullie'.

Eerst wij.

Ik zit met twee klasgenoten een uur en nog langer in de kerk. Dit is echt niks voor ons. Het is alsmat hetzelfde, het gaat over dood en ellende en er gebeurt niks.

In de pauze komt de dirigent een praatje met ons maken. Hij laat de sponsors en de burgemeester staan, hij maakt met ons schooljongens een praatje.

‘Moeten we na de pauze ook nog blijven?’

‘Nee hoor, jullie houden het wel voor gezien he?’

Een week later is het volleybaltoernooi en meneer Bergman doet mee met de leraren.

‘Zou je dat wel doen?’

‘Wel ja joh, ik heb het de tweede klas beloofd.’

Hij had het beter niet kunnen doen, want hij krijgt een harde bal op de vingers van zijn rechterhand. Hij krimpt in elkaar en loopt naar de kleedkamer. ‘Onder de koude kraan houden!’ roept iemand.

De wedstrijd wordt verder gespeeld zonder meneer Berman.

Het is een ramp: Peter Berman kan geen concerten meer geven. Ja, een stuk voor linkerhand van Ravel, verder niet. De koorzang in de klas begeleidt hij enkel met zijn linkerhand en zijn enthousiasme voor de Russische kunstgeschiedenis is behoorlijk getemperd.

Een half jaar later loop ik door de gang langs het muzieklokaal. Daar wordt ‘De Vuurvogel’ gespeeld.

De bel van het eind van de les gaat, de pianist speelt gewoon door.

Dat doet hij nog steeds.

Loop maar eens langs het hbs-gebouw in Coevorden, dan hoor je ‘De Vuurvogel’ van Igor Stravinski.